

ПОДІЇ. НОВИНИ

ПРО УЧАСТЬ В ЕКСПЕРИМЕНТІ МОН УКРАЇНИ З ПРИСУДЖЕННЯ СТУПЕНЯ «ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ»

Павло Хоменко

Дослідження А. Тітової присвячене проблемі обґрунтування наукових засад формування професійної компетентності майбутніх сімейних лікарів із використанням веб-технологій у освітньому процесі медичного закладу вищої освіти. Для комплексного вирішення проблем охорони й збереження здоров'я населення в Україні в руслі Концепції розвитку охорони здоров'я населення України та Постанови Кабінету Міністрів України «Про комплексні заходи щодо впровадження сімейної медицини в систему охорони здоров'я» (2000 р.), Концепції нової системи охорони здоров'я (2014 р.) впроваджується підготовка сімейних лікарів, соціальну місію яких зорієнтовано не лише на проведення лікувальної діяльності, а й на постійну виховну роботу зі своїми пацієнтами, що потребують психолого-педагогічного налаштування на відповідальне ставлення до власного здоров'я як до визначальної людської цінності.

Метою дослідження стало теоретичне обґрунтування та експериментальна перевірка ресурсно-орієнтованої технології формування професійної компетентності майбутніх сімейних лікарів із використанням веб-технологій у закладах вищої медичної освіти.

Відповідно до мети було визначено основні **завдання дослідження**:

- 1) проаналізувати літературні джерела з проблеми у теорії і практиці професійної підготовки майбутніх сімейних лікарів, уточнити сутність базових понять дослідження;
- 2) обґрунтувати ресурсно-орієнтовану технологію формування професійної компетентності майбутніх сімейних лікарів із використанням веб-технологій;
- 3) для забезпечення ефективності підготовки майбутніх сімейних лікарів з використанням веб-технологій у закладах вищої медичної освіти визначити відповідні педагогічні умови та розробити їх методичний супровід;
- 4) з'ясувати й охарактеризувати критерії, показники та рівні сформованості професійної компетентності майбутніх сімейних лікарів, експериментально дослідити їх динаміку в ході реалізації завдань упровадження пропонованої технології в освітньому процесі медичних ЗВО.

Об'єктом дослідження обрано професійну підготовку майбутніх сімейних лікарів у закладах вищої медичної освіти; його *предметом* стала ресурсно-орієнтована освітня технологія формування професійної компетентності майбутніх сімейних лікарів із використанням веб-технологій.

Наукову новизну одержаних результатів визначено в тому, що вперше: обґрунтовано ресурсно-орієнтовану технологію формування професійної компетентності майбутніх сімейних лікарів із використанням веб-технологій у єдності чотирьох етапів (мотиваційно-орієнтаційного, організаційно-підготовчого, процесуально-діяльнісного та діагностико-результативного), запропоновано структурно-діяльну схему такої технології, яка відображає цільові орієнтири та взаємодію технологічних блоків чотирьох її ре-

алізаційних етапів; визначено та обґрунтовано педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх сімейних лікарів із використанням веб-технологій (посилення мотивації майбутніх сімейних лікарів до використання веб-технологій у професійній діяльності; розвиток інформаційно-освітніх середовищ медичних закладів вищої освіти; спеціальна науково-методична підготовка викладачів до використання веб-технологій в освітньому процесі; створення навчально-методичного забезпечення освітнього процесу медичних ЗВО на основі хмарних технологій); *уточнено й модифіковано* стосовно проблеми дослідження сутність поняття «професійна компетентність майбутнього сімейного лікаря» як інтегративну характеристику особистості, яка відображає системне сприйняття професійної реальності, сприяє ефективному здійсненню професійної діяльності лікаря загальної практики – сімейного лікаря та активному використанню веб-технологій у галузі сімейної медицини; *удосконалено* критерії (мотиваційний, когнітивний, прагматичний, саморегуляційний), відповідні критеріям показники і рівні (високий, середній та низький) сформованості професійної компетентності майбутніх сімейних лікарів та навчально-методичне забезпечення освітнього процесу медичних ЗВО на основі хмарних технологій (Диску Google, хмарної платформи Salesforce); *подальшого розвитку і конкретизації* набули основні положення щодо використання ідей дистанційного навчання у процесі формування професійної компетентності майбутніх сімейних лікарів (розробка дистанційних курсів, персональних веб-сайтів викладачів, використання хмарних сервісів в освітньому процесі медичних ЗВО).

Практичне значення одержаних результатів полягає у створенні, обґрунтуванні й апробації навчально-методичного супроводу ресурсно-орієнтованої технології формування професійної компетентності майбутніх сімейних лікарів із використанням веб-технологій, застосуванні хмарного ресурсу «Salesforce LRM Higher Education» для організації освітнього процесу майбутніх сімейних лікарів (матеріали семінару-практикуму «Веб-технології у процесі формування професійної компетентності майбутніх сімейних лікарів»; медичний веб-квест «Надання первинної медико-соціальної допомоги населенню на засадах сімейної медицини. Організація роботи сімейного лікаря»; електронні методичні рекомендації *для викладачів курсу* «Загальна практика (сімейна медицина)»; план самоосвіти викладача «Веб-технології в освітньому процесі» тощо). Розроблений авторською хмарний ресурс та методичні рекомендації можуть бути використані викладачами медичних ЗВО при підготовці навчальних посібників і методичних вказівок, плануванні самостійної роботи студентів; адміністраціями медичних ЗВО – як інструментарій для забезпечення освітнього процесу засобами веб-технологій.

Апробацію результатів дослідження проведено під час науково-практичних конференцій: *міжнародних* – «Сучасні наукові інновації» (Київ, 2017 р.), «Перспективні шляхи розвитку наукових знань» (Київ, 2019 р.); «Культурний вектор розвитку України початку XXI століття: реалії і перспективи» (Рівне, 2016 р.), «Методика навчання природничих дисциплін у середній та вищій школі. Каришинські читання» (Полтава, 2018 р., 2019 р.); *всукраїнських*: «Інформаційне суспільство: глобальний та національний виміри змін» (Полтава, 2015 р.), «Ресурсно-орієнтоване навчання в «3D»: доступність, діалог, динаміка» (Полтава, 2017 р., 2018 р., 2019 р.), «Філософія, теорія та практика випереджаючої освіти для сталого розвитку» (Дніпро, 2016 р.); *регіональних*: «Упровадження ІКТ у навчально-виховний процес освітніх закладів» (Полтава, 2015 р.), «Методика превентивного виховання учнів закладів загальної середньої освіти» (Полтава, 2018 р.), «Управління інноваційною діяльністю в освіті та у виробництві» (Полтава, 2019 р.), «Методичні аспекти формування життєвих навичок учнів, спрямованих на заохочення до здорового способу життя» (Полтава, 2019 р.).

Спеціалізована вчена рада ДФ 44.053.001 з правом прийняття до розгляду та проведення разового захисту дисертації Тітової Анастасії В'ячеславівни на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань «Освіта/Педагогіка» за спеціальністю «Професійна освіта» утворена наказом Міністерства освіти і науки України №1619 від 24.12.2019 у такому складі.

Голова ради:

Хоменко Павло Віталійович, д.пед.н., професор, Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

1. Фастівець А., Шапаренко І., Хоменко П. (2018), Концептуальні підходи до дослідження проблеми професійної підготовки фахівців з фізичної терапії. *Wiadomosci Lekarskie*, tom 2018, LXXI, nr 3 cz II. С. 781-786. (Scopus)

2. Хоменко П., Корносенко О. (2017) Інтеграційно-диференційований науковий підхід до професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів. *Ukrainian professional education = Українська професійна освіта*, Полтава. Вип. 1. С. 84-90.

3. Хоменко П., Гавриш А. (2017) Обґрунтування методики формування діагностико-прогностичної компетентності майбутніх лікарів загальної практики. *Імідж сучасного педагога*. №3/1. С. 55-60.

Рецензент

– Оніпко Валентина Володимирівна, д.пед.н., професор, Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

1. Onipko V. (2019). Medical aspects of specialist training in physical therapy and ergotherapy in the system of higher education of Ukraine. *Wiadomosci Lekarskie*, tom 2019, LXXI, nr 5 cz II. С. 1098-1102. (Scopus)

2. Оніпко В. (2017). Диференційований підхід у професійній підготовці майбутніх учителів природничих дисциплін до роботи у профільній школі. ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2017. С. 98-104.

3. Оніпко В. (2018). Сучасні здоров'язбережувальні технології: колективна наукова монографія [Бойчук Ю. Д., Гриньова М.В. Дяченко-Богун М.М., Оніпко В.В., Пилипенко Н.М. та ін.]; за ред. Бойчука Ю. Д. – Х.: Вид-во ХНПУ імені Г.С. Сковороди. 724 с.

–. **Дяченко-Богун Марина Миколаївна, д.пед.н., доцент, Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка**

1. Hrytsai N., Diachenko-Bohun M., Grynova, M., Grygus I., Zukow W. (2019) Methodical Training System Enhancements of Future Biology Teachers at Pedagogical Universities. *Journal of History Culture and Art Research – Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi*. Vol. 8., No. 1. P. 30-38. URL:<http://dx.doi.org/10.7596/taksad.v8i1.1995> (Web of Science)

2. Дяченко-Богун М. (2015). Основні компоненти здоров'язберігаючих технологій в освітньому середовищі вищого педагогічного навчального закладу. *Витоки педагогічної майстерності* : зб. Наук. Пр. / Полтав. нац. пед. ун-т імені В.Г. Короленка. Вип. 16. С. 64-70.

3. Дяченко-Богун М. (2016). Структурні компоненти моделі підготовки майбутніх учителів природничих дисциплін до реалізації здоров'язбережувальних технологій у закладах освіти. *Імідж сучасного педагога*. Вип. № 1., С. 26-28

Опоненти:

– **Бойчук Юрій Дмитрович, д.пед.н., професор, Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди**

1. Kozina Z., Repko O., Ionova O., Boychuk Y., Korobeinik V. (2016) Mathematical Basis for the Integral Development of Strength, Speed and Endurance in Sports with Complex Manifestation of Physical Qualities. Journal of Physical Education and Sport, Vol. 16. No. 1, Pp. 70-76. (Scopus)

2. Бойчук Ю. (2018). Сучасні здоров'язбережувальні технології»: колективна наукова монографія [Бойчук Ю. Д., Гриньова М.В. Дяченко-Богун М.М., Оніпко В.В., Пилипенко Н.М. та ін.]; за ред. Бойчука Ю. Д. Х.: Вид-во ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 724 с.

3. Бойчук Ю.Д. (2017). Загальна теорія здоров'я та здоров'язбереження : колективна монографія / за заг. ред. проф. Ю. Д. Бойчука. – Харків: Вид. Рожко С. Г., 488 с.

– **Кучай Олександр Володимирович, д.пед.н., доцент, Національний університет біоресурсів і природокористування**

1. Кузьмінський А., Кучай О., Біда О. (2018). Використання польського досвіду підготовки фахівців з інформатики в системі педагогічної освіти в Україні . Інформаційні технології і засоби навчання, Том 68. №6., С. 206-217. (Web of Science)

2. Кучай О. (2018). Вдосконалення освітнього процесу засобами мультимедійних технологій. Науковий вісник Миколаївського національного університету ім. В.О. Сухомлинського. Педагогічні науки: зб. наук. пр. / за ред. проф. Тетяни Степанової. № 2 (61), Миколаїв. МНУ імені В.О. Сухомлинського. С. 132-137.

3. Кучай О. Хмарні технології як провідний інструмент інформатизації вищої освіти. Вісник Черкаського університету. 2017. № 7. Серія: Педагогічні науки. С. 47-51.

Зауваження Бойчука Юрія Дмитровича, д.пед.н., професора (Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди)

1. Робота потребує більш глибокого аналізу зарубіжного досвіду підготовки фіхівців цього профілю до використання веб-технологій у професійній діяльності майбутніх сімейних лікарів.

2. Спираючись на розробки інших дослідників та цитуючи їх, дисертантка не завжди висловлює власне ставлення що до наведених тлумачень, зокрема це стосується визначеного у роботі поняття ресурсно-орієнтованої технології.

3. Варто було б більше конкретизувати можливості використання інформативно-комунікативних засобів навчання, наприклад таких використання електронних систем відкритого доступу(електронних бібліотек електронних реферативних баз, електронних відкритих журнальних систем, щоб підвищили якість професійної підготовки).

4. На рисунку 2.8. «Структурно-діяльнісна модель ресурсно-орієнтованої технології формування професійної компетентності майбутніх сімейних лікарів із використанням веб-технологій» на нашу думку, доцільно було б пояснити, чому саме такі (мотиваційно-орієнтаційний, організаційно-підготовчий, процесуально-діяльнісний, діагностико-результативні) виділено у запропонованій моделі.

5. Підрозділ 1.3, на наш погляд перенасичений рисунками, що ускладнює сприймання дисертаційного дослідження, та мало б бути винесеним у додатки.

Зауваження Кучая Олександра Володимировича, д.пед.н., доцента (Національний університет біоресурсів і природокористування)

1. В актуальності дослідження варто було б розширити законодавче забезпечення розвитку освіти в Україні, більш детально обґрунтувати стратегічні напрями формування професійної компетентності майбутніх сімейних лікарів із використанням веб-технологій.

2. На нашу думку, вимагає більш детального розгляду реалізація педагогічних умов, визначених для забезпечення формування професійної компетентності майбутніх сімейних лікарів із використанням веб-технологій.

3. У розділі 1 пророблено ґрунтовний аналіз наукових напрацювань вітчизняних та закордонних вчених у галузі дослідження професійної компетентності майбутніх фахівців, що доцільно було б погрупувати за галузями, течіями, або ж винести у додатки, також автором не достатньо висвітлено якими конкретно компетенціями має володіти майбутній сімейний лікар.

4. Робота значно виграла б, якщо б авторка подала власне визначення термінів «сімейна медицина» та «сімейний лікар».

5. У підрозділі 2.3. «Ресурсно-орієнтована технологія формування професійної компетентності майбутніх сімейних лікарів із використанням веб-технологій» проведено детальний аналіз сучасних наукових підходів, але, на наш погляд бракує характеристики аксіологічного підходу у процесі формування професійної компетентності майбутніх сімейних лікарів.

6. Розроблений дисертанткою авторський хмарний ресурс «Salesforce LRM Higher Education» не враховує предметну специфіку професійної підготовки майбутніх сімейних лікарів у процесі підготовки у ЗВО.

7. У розділі 2 доцільним було б представити аналіз вже існуючих навчальних програм, планів спеціальності «Загальна практика – сімейна медицина», для кращого сприйняття викладених критеріїв, показників та рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх сімейних лікарів під час підготовки у ЗВО у тексті дисертаційного дослідження.

Загалом висновки опонентів засвідчують, що робота Тітової Анастасії В'ячеславівни на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань «Освіта/Педагогіка» за спеціальністю «Професійна освіта» є завершеною самостійною фундаментальною науковою працею, результати якої є перспективними і мають важливе соціально-культурне значення. За характером фактичного матеріалу, ступенем його кількісного і якісного аналізу, рівнями новизни і значущості результатів дослідження для педагогічної науки і практики, обґрунтованості висновків дисертація відповідає вимогам пп. 9, 10, 12-14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567, що дає підстави для присудження Тітовій Анастасії В'ячеславівни наукового ступеня доктора філософії.